

AVRUPA İŞ DÜNYASI HANGİ POLİTİKALARI DESTEKLIYOR?

45 ülkeden 750'nin üzerinde şirketin katılarak önemli ekonomik sorunlar hakkında görüşlerini ilettiği Eurochambres Avrupa Şirketler Meclisi'nde Avrupa iş dünyasının nabzı ölçüldü.

Ebru AYDIN
TOBB AB Daire Başkanlığı

Her iki yılda bir düzenlenen ve Avrupa iş dünyasının nabzını ölçen Eurochambres Avrupa Şirketler Meclisi (EPE), 13 Ekim 2016 tarihinde, Avrupa Parlamentosu Genel Kurul Salonu'nda gerçekleştirildi.

"İşletmeler Avrupa'ya, Avrupa İşletmelere Muhtaç" sloganı ile dördüncü kez düzenlenen etkinliğe, 45 Avrupa ülkesinden 750'nin üzerinde şirket katılarak, önemli ekonomik sorunlar hakkında görüşlerini Avrupa Birliği (AB) karar alıcılarına iletti.

Ticaret, tek pazar, sürdürülebilirlik ve mesleki beceriler oturumları ile ekonomik gündemin masaya yatırıldığı Şirketler Meclisi, ekonomik krizin etkilerinin hala

sürdüğü, İngiltere'nin AB'den ayrıldığı ve göç sorunu ile oluşan sosyo-ekonomik konjonktürde, Avrupa işadamlarının serbest dolaşım, tek pazar, tek para birimi ve güçlü Birlik gibi AB değerlerine güçlü şekilde sahip çıkmasına sahne oldu.

KOBİ'lerin finansman sıkıntısı çözülmeli

Şirketler Meclisi'nin bir diğer önemli gündem maddesini ise KOBİ'ler oluşturdu. Açılış oturumunda bir konuşma yapan Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Antonio Tajani, KOBİ'lerin yaşadıkları finansman bulma problemine, AB olarak alternatif kaynaklar yaratarak çözüm bulmaları gerektiğine işaret etti.

Fotoğraflar: ©HorstWagnereu ve TOBB Fotoğraf Servisi

Tajani ayrıca, TTIP ve CETA gibi serbest ticaret anlaşmalarının da sadece büyük şirketlerin değil, KOBİ'lerin de küresel ticaret yapabilmelerinin önünü açması gerektiğine vurgu yaptı.

Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Jyrki Katainen de KOBİ'lerin desteklenmesi gerektiğini belirtti. Katainen ayrıca, Komisyon'un girişimciler için yasal standartlaşma dahil birçok çalışma yürüttüğünü ifade ederek, işadamlarını tüm ekonomik konularda hem AB kurumlarına hem de kendi ülkelerindeki yöneticilere seslerini duyurmaya davet etti.

Serbest ticaret anlaşmaları

AB ticaret politikasının en önemli ayağını oluşturan serbest ticaret anlaşmaları (STA), Eurochambres Avrupa Şirketler Meclisi'nde önde gelen gündem maddesini oluşturdu. Yapılan direkt oylamalarda¹, Avrupa iş dünyasının STA'lara ilişkin görüşleri ortaya konuldu. Girişimcilerin AB ticaret anlaşmalarının içeriğine ilişkin yeterli bilgiye sahip olup olmadığına ilişkin soruya, 41 katılımcı evet, 468 katılımcı hayır oyu kullanırken, 24 katılımcı çekimser kaldı.

"ABD (TTIP) ve Kanada (CETA) ile yapılması öngörülen serbest ticaret anlaşmalarına yönelik eleştiriler göz önüne alındığında, etkili bir AB ticaret politikasını şirketinizin rekabetçiliği için önemli buluyor musunuz?" sorusuna ise 447 katılımcı evet, 30 katılımcı hayır, 68 katılımcı ise çekimser oy kullanarak cevap verdi.

AB ticaret politikasında KOBİ'lerin daha fazla söz sahibi olması gerektiğine ilişkin soruya ise 501 katılımcı evet derken, 25 katılımcı hayır oyu kullandı.

"Çin'e pazar ekonomisi statüsü verilmesi Avrupa şirketlerini olumsuz etkiler mi?" sorusuna 356 evet, 86 hayır, 104 çekimser oy kullanıldı. Dolayısıyla Avrupalı şirketler, STA'ları desteklemekle birlikte, daha fazla bilgilendirilerek söz sahibi olmalarını ve AB'nin müzakerelerde etkili bir duruş sergilemesini talep etti.

Türkiye'nin AB ticaret politikasındaki yeri

Ayrıca birçok katılımcının ifade ettiği gibi yasal düzenlemelerde basitleştirmeye gidil-

¹ EPE oylama sonuçları için bakınız: <http://www.eurochambres.eu/Content/Default.asp?PageID=1&DocID=7523>

mesi de talepler arasında yer aldı. "AB serbest ticaret anlaşmalarının faydalarını artırmak için menşei kuralları" basitleştirilmeli midir?" sorusuna, 415 şirket evet derken, 65 şirket hayır, 71 şirket de çekimser oy kullandı.

AB ticaret anlaşmalarının bir diğer önemli ayağını ise Gümrük Birliği oluşturuyor. AB'nin halihazırda Türkiye ile tesis etmiş bulunduğu Gümrük Birliği, özellikle üçüncü taraflarla yapılan STA'lar söz konusu olduğunda Türkiye'nin konumunu gündeme getiriyor. TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Şirketler Meclisi'nde Türkiye'nin rolünü gündeme getirerek, Avrupa Komisyonu'nun Türkiye'yi AB ticaret politikasına daha iyi entegre etmek için neler yapacağını sordu. Avrupa Komisyonu Ticaretten Sorumlu Komiseri Cecilia Malmström'un Kabine Başkanı Maria Asenius, Komisyon'un Türkiye-AB Gümrük

Birliği'nin güncellenmesi çalışmalarına öncelik verdiğini, bu kapsamda müzakerelere hazırlandıklarını belirtti.

AB'nin kuruluşundan itibaren oluşturulması hedeflenen ekonomik birliğin en önemli aşamasını teşkil eden Avrupa tek pazarı da yine iş dünyası için bir diğer önemli alanı oluşturuyor. Tek pazarın hedeflediği ürün, hizmet, kişi ve sermayenin üye ülkeler arasındaki serbest dolaşımının, birçok ekonomik kazanımının yanında, ticari verimliliği de en üst noktaya taşıyacağı öngörülüyor. Ancak günümüzde tek pazarın henüz tam olarak sağlanamamasından kaynaklanan sorunlar bulunuyor. Bunlardan ilki, ulusal hükümetlerin Avrupa Birliği içerisindeki ticaretten doğan vergi geri ödemelerini özel sektöre aktarmasında yaşanan gecikmelerdir.

Avrupa Şirketler Meclisi'nde gerçekleştirildiği konuşmasında, Avrupa Parlamentosu

Başkan Yardımcısı Antonio Tajani, yerel kurumlar tarafından geri ödemelerin geç yapılması sebebiyle şirketlerin % 60'ının likidite problemleri yaşadığını ifade etti. Bununla birlikte Şirketler Meclisi'nde gerçekleşen oylamada sorulan "Kamu ve özel sektör arasındaki gecikmiş ödemeler sorununun çözümü için ulusal düzeyde hükümetlerin yeterince çaba gösterdiğine inanıyor musunuz?" sorusuna 377 şirket hayır derken, 79 evet, 34 çekimser oy kullanıldı. Nitekim şirketler, ciddi sorun yaşadıkları bu konuda yeterli çaba gösterilmediğine inanıyor.

Tek pazarda hedeflenen bütünleşme sağlandı mı?

Tek pazarda hedeflenen bütünleşmenin henüz sağlanamamış olması, ticaret politikasında olduğu gibi AB tek pazarında da bazı sorunlar teşkil ediyor.

405 katılımcı, iç pazar kapsamında, şirketlerin tam serbestlik içinde faaliyet gösterebildiği ve rekabet edebildiği seviyede entegrasyonun sağlanmadığını düşünüyor. 61 katılımcı entegrasyonun sağlandığını belirtti, 46'sı çekimser kaldı. Bu eğilim, tek pazarda standartlaşma prosedürlerinin yeterince yerleşmemiş olduğunu ve düzenlemeler konusunda bilgi eksikliği veya karışıklığı yaşandığına işaret ediyor. Nitekim, "Yasa ve yükümlülüklerle ilişkin bilgi eksikliği bulunması, diğer AB ülkelerine gerçekleştirilen ticaretin önünde önemli bir engel midir?" sorusuna 430 katılımcı evet, 57 katılımcı hayır cevabı verdi.

"Sadece kendi ülkeniz içinde değil, AB'de de finansman arıyor musunuz?" sorusuna ise, 216 hayır, 210 evet, 79 çekimser oy kullanıldı. Bu durum finans hareketlerinin de serbestisini öngören tek pazarda

*Menşei kuralı: Eşyanın hangi ülke menşeli olduğunun belirlenmesini sağlayan ve uygulanacak gümrük vergisini saptamaya yarayan spesifik kurallardır. Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, <http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/dilisliskiler/SerbestTic/SerbestTic-MenseKurallariVeMenseKumulasyonuSistemi>

şirketlerin yaklaşık yarısının AB düzeyinde finansman arayışına gittiğini gösteriyor.

'Dijital tek pazar' oluşturulmasının da öngörülmesine ilişkin sorulan "İnternette gerçekleştirilen satışların tüm AB ülkelerine yapılmasının yasal bir zorunluluk olması gerektiğini düşünüyor musunuz?" sorusuna, 268 hayır, 187 evet, 49 çekimser oy kullanıldı. Bu, dijital platformda ticaret yapan şirketlerin tek pazar uğruna, faaliyet alanlarını kendi istekleri dışında geliştirmek istemediklerini ortaya koyuyor. Ancak evet ve çekimser oyların da yadsınamayacak ölçüde olması, hizmetlerin AB düzeyinde sağlanabilir olmasının önemine dair şirketlerde var olan farkındalığa işaret etmektedir diyebiliriz.

AB iç pazarının önemli bir özelliğini oluşturan muafiyet sistemi, şirketlerin üye ülkeler arası ticari faaliyetlerinde olması gereken idari, yasal ve mali muafiyetleri içeriyor. Bu kapsamda örneğin, bir şirket, vergi muafiyeti şemasına uyan bir ticari işlemden, vergi kaydı yaptırmadan direkt alışverişte bulunabilmekte, ancak faaliyetinin bir bölümünde geri ödeme olanağı oluşursa bunu talep edememektedir.²

Bu durumda şirketlerin normal vergi ödeyerek geri ödeme talep etme seçeneği de mevcut olmakla birlikte, geri ödemelerde yaşanan sıkıntılar dikkate alındığında bu durum ticaret kısıtlayıcı etki yapabiliyor. Şirketler Meclisi'ndeki oylamada sorulan "İdari, yasal ve mali muafiyetlerin, şirketlerin etkin oldukları alanları geliştirmelerinde cesaretlerini kırıcı etki yaptığını inanıyor musunuz?" sorusuna 344 katılımcı evet oyu kullanırken, 74 şirket hayır, 89 şirket çekimser oy kullandı.

Yeşil ekonomi *

AB'nin sürdürülebilir ekonomi politikasının önemli ayağını oluşturan yeşil ekonomi de Avrupa iş dünyasının öncelikleri arasında. Şirketler Meclisi'nde yapılan oylamada, 361 şirket daha yeşil ürünler için ciddi talep olduğuna inanırken, 59 şirket ciddi talep olmadığına inandığını belirtti, 23 şirket çekimser kaldı. Kamu ihalelerinde zorunlu çevresel kriterler bulunması gerektiğine dair ise 294 evet, 114 hayır, 26 çekimser oy kullanıldı.

Şirketler Avrupa ekonomisi için de yeşil politikaları destekliyor. "Döngüsel Enerji Paketi'nde sunulan önerilerin AB ekonomisi için faydalı olacağını düşünüyor musunuz?" sorusuna 267 şirket evet, 47 şirket hayır, 129 şirket çekimser yönde oy verdi. Bununla birlikte ticari kaygılarla bakıldığında durum biraz değişebiliyor. "Enerji denetimleri KOBİ'ler için zorunlu olmalı mıdır?" sorusuna 298 katılımcı hayır oyu verirken, 104'ü evet dedi. "Çevresel ürünlerin tasarım standartlarının karışık olması Avrupa ürünlerinin küresel rekabetçiliğine zarar verir mi?" sorusuna ise 338 şirket evet, 72 şirket hayır, 34 şirket çekimser oy kullandı.

Avrupa şirketleri, ulusal politikaları ise yetersiz görüyor. "Ulusal destek programlarının yenilenebilir enerji için yeterli desteği sağlayacağını düşünüyor musunuz?" sorusuna 215 katılımcı hayır, 141 katılımcı evet, 73 katılımcı çekimser oy kullandı.

AB ekonomisi için vazgeçilmez bir nitelik taşımaya devam eden bir diğer gündem maddesi ise mesleki beceriler. Avrupa iş dünyası, Şirketler Meclisi'nde tekrar vurgulandığı gibi, mesleki becerilerin geliştirilmesinde son derece destekleyici tutum sergiliyor.

"İş temelli öğrenme süreçlerinin mesleki eğitimde esas olması gerektiğini düşünüyor musunuz?" sorusuna 385 evet, 6 hayır, 6 çekimser oy kullanıldı.

"Resmi eğitimin her seviyesine girişimcilik dersleri konulmalı mıdır?" sorusuna ise 391 evet, 23 hayır oyu kullanıldı. "5 yıl öncesine göre, doğru becerilere sahip eleman bulmak daha zor mudur?" sorusuna 283 katılımcının evet, 95 katılımcının hayır, 48 katılımcının çekimser oy kullanması, bu konudaki gerilemeyi işaret etmekte ve yapılması gerekenlere dair iş dünyasının verdiği yoğun desteği açıklamaktadır.

Mülteci işçilere yönelik olumlu yaklaşım

Bu yılki oylamada dikkat çeken bir diğer husus ise mülteci işçilere yönelik olumlu yaklaşım oldu. "İş yerinizde çırak veya stajyer olarak bir mülteci çalıştırır mısınız?" sorusuna, 355 şirket evet, 39 şirket hayır, 28 şirket çekimser oy kullandı.

Yine ticaret ve tek pazarda vurgulandığı gibi şeffaflığın önemi mesleki beceride de Avrupa iş dünyası için önemli rol oynuyor. "Ulusal yeterlilik sistemlerinin şeffaf olmaması diğer üye ülkelerden eleman istihdam etmenizden sizi olumsuz etkiliyor mu?" sorusunda, 238 şirket evet, 134 şirket hayır, 47 şirket çekimser oy kullandı.

Bununla birlikte, Avrupa iş dünyası işsizliğin azaltılmasında sadece mesleki becerinin geliştirilmesinin yeterli olmadığına inanıyor. "İşsizliğin azaltılmasında 'beceri garantisi' etkili bir araç mıdır?" sorusuna 198 katılımcı evet oyu kullanırken, 158 katılımcı hayır, 67 katılımcı çekimser oy kullandı.

Sonuç olarak Avrupa iş dünyası, AB ekonomik birliğinin ticaret, pazar serbestisi, sürdürülebilirlik ve beceriler gibi önemli alanlarda getirdiği vizyon ve avantajları destekleyerek, uygulamada daha etkin, şeffaf ve yapıcı AB politikalarına ilişkin talebini ortaya koydu. Bu bağlamda AB de, ekonomi politikalarının etkinliğini artırma da uygulama odaklı bir yaklaşıma yönelirken, şirketlerin bu sürece dahil edilmesi ile daha aktif rol almalarını sağlayabilir.

² http://europa.eu/youreurope/business/vat-customs/buy-sell/exemptions/index_en.htm

* **Yeşil ekonomi:** Ekonominin çevreye zarar vermeden geliştirilebileceğini savunan yeni bir ekonomik modeldir. Kaynak: Avrupa Komisyonu, http://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/index_en.htm